

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

YILLIK
İZLEME RAPORU
RAPOR NO: 2013/1

GİRİŞ

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde, Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü'nün kurulması ile birlikte, ülkemizin kooperatifçilik vizyonu çok farklı bir boyut kazanmış, bu nedenle de kooperatifçilikle ilgili bir strateji geliştirilmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu kapsamda hazırlanan Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı, "güvenilir, verimli, etkin ve sürdürülebilir ekonomik girişimler niteliğini kazanmış bir kooperatifçilik yapısına ulaşma" vizyonu ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda Yüksek Planlama Kurulunun onayıyla 17 Ekim 2012 tarihinde Sayın Başbakanımız Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından kamuoyuna duyurulmuştur.

Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı, ülkemizde kooperatifçilik sektörünü daha ileri seviyelere taşımak, sürdürülebilirlik, rekabet edebilirlik ve yenilikçiliği sağlamak, toplumdaki kooperatifçilik imajını olumlu yönde güçlendirmek ve ülkemizde kooperatifçilik sektörünü dünyadaki gelişmelere paralel biçimde geliştirme amacını taşımaktadır. Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı'nda bu amaçlar doğrultusunda 7 stratejik hedef belirlenerek, 36 eyleme yer verilmiştir. 7 Stratejik hedef şu şekilde tanımlanmaktadır.

1. Kamu teşkilatlanması ve kooperatiflere hizmet sunum biçimi yeniden yapılandırılacaktır.
2. Eğitim, danışmanlık, bilgilendirme ve araştırma faaliyetleri geliştirilecektir.
3. Örgütlenme kapasitesi ve kooperatifler arası işbirliği imkânları arttırılacaktır.
4. Sermaye yapısı ile kredi ve finansmana erişim imkânları güçlendirilecektir.
5. İç ve dış denetim sistemleri tümüyle revize edilecektir.
6. Kurumsal ve profesyonel yönetim kapasitesi arttırılacaktır.
7. Mevzuat altyapısı uluslararası esaslara ve ihtiyaçlara göre geliştirilecektir.

Dünyada son otuz yıl içerisinde, ekonomik ve sosyal yaşam ile kamu yönetimi anlayışındaki değişimlerin sonucu olarak, devletlerin; ekonomik ve sosyal alanda rollerini azaltmaya, idari, politik ve ekonomik yapıları serbestleştirmeye ve yerelleştirmeye, planlı ekonomiden piyasa ekonomisine geçmeye ve farklı ekonomik sektörlerin gelişimini dengelemeye doğru yöneldikleri bir süreç yaşanmıştır. Bu süreç karşısında, kamusal otoritenin boşalttığı alanlarda etkin bir rol üstlenerek, toplumun karşılanamayan ekonomik ve sosyal gereksinimlerini en iyi biçimde giderilebilecek oluşumlara olan ihtiyaç sürekli artmıştır. Gelişmiş birçok ülkede, kooperatifler gibi kendi kendine yardım eden ve kendi sorumluluklarını yükleyen ekonomik dayanışma örgütleri, ortaya çıkan bu boşluğu büyük ölçüde doldurmuştur.

Bu gelişmeler paralelinde uluslararası kuruluşlar tarafından da önemli adımlar atılmıştır. Birleşmiş milletler 2012 yılını “Uluslararası Kooperatifler Yılı” ilan etmiştir. BM’nin 2012 yılını “Uluslararası Kooperatifler Yılı” ilan etmesinin amacı, kooperatifler hakkında farkındalık oluşturmak, kooperatiflerin kurulması ve güçlendirilmesini desteklemek ve hükümetleri bu yönde teşvik etmektir. BM’nin bu kararı; kooperatif işletme modelinin ekonomik ve sosyal kalkınmada oynadığı temel rolün tanınması, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde yaşayan insanların ekonomik ve sosyal kalkınmalarında kooperatiflere tam katılım sağlamalarının desteklenmesi ve özellikle kooperatiflerin yoksullukla mücadelede aktif rol alması anlamına gelmektedir.

Kooperatifçilik için önem arz eden bir diğer kuruluş, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ise 2002 yılında kooperatifçiliğe ilişkin hedefler, politika çerçevesi, bu kapsamda devletlerin rolü ve teşvik için almaları gereken önlemleri ayrıntılı bir şekilde ele alan “Kooperatiflerin Teşvik Edilmesi” başlıklı 193 sayılı Tavsiye Kararını 2002 yılında kabul etmiştir. Avrupa Birliği bünyesinde ise, kooperatiflerin; sosyal ve ekonomik önemine, geliştirilmesine ve desteklenmesine, rekabet yeteneklerinin arttırılmasına yönelik çalışmalar ve düzenlemeler yapılmıştır.

Tüm bu gelişmeler, ülkemizi de yakından etkilemekte ve ilgilendirmektedir. Bu nedenle, değişen Türkiye ve dünya koşulları gözetilerek, ülkemiz kooperatifçiliğinin ideal yönde geliştirilmesi hedefi çerçevesinde, kamunun ve diğer aktörlerin rolünün iyi bir şekilde tanımlanması ve alınabilecek tedbirlerin tespiti bakımından “yeni bir planlama sürecine” ihtiyaç duyulmuştur.

Kooperatifçiliğe yönelik bu strateji; Anayasamızın 171 inci maddesinde “**Devlet, milli ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır**” şeklinde ifadesini bulan, kooperatifçiliğin geliştirilmesi ilkesine dayanmaktadır.

Halen günümüzün en etkili kalkınma araçlarından birisi olarak görülen kooperatifçilik sisteminin, rasyonel ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınıp uygulanması; üreticilere, tüketicilere, küçük işletmelere ve diğer menfaat sahiplerine olduğu kadar, atıl kaynakların harekete geçirilmesine, mikro kredi ve finansman imkânlarının genişletilmesine, sermaye birikiminin sağlanmasına, yeni istihdam alanları oluşturulmasına, üretimin arttırılmasına, tarımın ve küçük çaplı üretimlerin sanayiye entegrasyonuna, piyasaların olumlu yönde regülasyonuna, girişimcilik ve ortak iş yapma kültürünün geliştirilmesine, sosyal sermayenin arttırılmasına, gelirin daha adil paylaşımına, yoksulluğun azaltılmasına ve dolayısıyla ülkemizin bir bütün olarak kalkınmasına önemli ölçüde katkı sağladığı görülmektedir.

Yukarıda sıralanan tüm bu hususlar, Kooperatifçilik Stratejisi’nin hem dayanağı hem de çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Kooperatifçilik Stratejisinin hazırlık sürecinde olduğu gibi uygulama süreci de aynı katılımcı anlayışla sürdürülmektedir.

UYGULAMA, İZLEME VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

Uygulama, izleme ve değerlendirme sistemi;

- ✓ “Çalışma Birimleri”,
- ✓ “Stratejik Hedefler İzleme Birimi” ve
- ✓ “Değerlendirme ve Yönlendirme Komitesi”

olmak üzere üç birimden oluşmaktadır. Bu birimlerin çalışmalarında; kamu kurumları, kooperatifçilik sektörü ve ilgili sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği halinde paylaşımcı ve katılımcı bir anlayış hâkim olmuş ve şeffaflık sağlanmıştır. Uygulama, izleme ve koordinasyon sisteminin detayları ilgili bakanlıklarca müştereken hazırlanan **“Uygulama, İzleme ve Koordinasyon Genelgesi”** ile düzenlenmiştir.

Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı’nın uygulama, izleme ve koordinasyon sistemine ilişkin sekretarya görevini Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü yürütmektedir. Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünde her eylemin takibi bir Daire Başkanının sorumluluğuna verilmiştir.

Ayrıca, Stratejinin paydaşı olan diğer ilgili Bakanlıklar bünyesinde de, söz konusu sekretaryanın çalışmalarına yardımcı olmak üzere Kooperatifçilik Stratejisi İzleme Birimleri kurulmuştur. Uygulama, izleme ve değerlendirme sistemi kurulmasına yönelik çalışmalar 2012 yılında tamamlanmıştır.

İlgili Bakanlık ve sorumlu kuruluşların çalışma birimlerince düzenlenen Gelişim Raporları ilki 6 aylık, diğerleri ise 3’er aylık olmak üzere, Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı Sekretaryası görevini yürüten Kooperatifçilik Genel Müdürlüğüne iletilmiştir.

Dolayısıyla, Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı öngörülen takvim çerçevesinde uygulanmaya başlanmış olup, 2013 yılı sonu itibariyle eylemlerle ilgili önemli ilerlemeler gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda hazırlanan işbu İzleme Raporu, 17 Ekim 2012’den bu yana 7 hedef kapsamında 36 faaliyetteki gelişmeleri içermektedir. Raporda, yapılan çalışmalara ilişkin özet bilgiler verilmiş ve tamamlanan eylemler yansıtılmıştır.

Bu çerçevede bir yıl içinde her bir eylemle ilgili olarak yapılan çalışmalar ve geline aşamaya aşağıda yer verilmiştir.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 1	Kamu Teşkilatlanması ve Kooperatiflere Hizmet Sunum Biçimi Yeniden Yapılandırılacaktır.
Faaliyet 1.1.	Kooperatifler konusunda ilgili bakanlıkların (GTB-GTHB-ÇSB) düzenleme ve gözetim kapasitelerinin artırılması sağlanacaktır.
Sorumlu Kuruluş	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (GTB)
İlgili Kuruluşlar	Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığı (GTHB), Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB), ilgili kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Milli Kooperatifler Birliği (TMKB), Alman Kooperatifleri Konfederasyonu (DGRV)
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kooperatifler konusunda görevli kamu kurumlarının hizmetlerinin daha uygun hale getirilmesi amacıyla politika oluşturma, düzenleme ve denetim kapasitelerinin artırılmasına yönelik düzenlemelerin tamamlanması İlgili bakanlıklarda kooperatifler konusunda görevli birimlerin organizasyon yapılarının yenilenmesi, düzenleme ve denetim kapasitelerinin artırılması ve esas olarak kaynak ve personel yapılarının güçlendirilmesi yönünde düzenlemeler ile 1163 sayılı Kooperatifler Kanununda değişiklikler yapılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eylemle ilgili ilk olarak 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünün kurulmasıyla kooperatifçilikle ilgili yeni düzenlemeler de hayata geçirilmeye başlanılmıştır:

- Bu konuda öncelikle Kooperatifçilik Genel Müdürlüğüne önemli yeni görev ve yetkiler verilmiştir.
- Ayrıca, Genel Müdürlük bünyesinde kariyer meslek grubu mensubu Gümrük ve Ticaret Uzmanları istihdam edilmeye başlanılmış olup, 31/12/2013 tarihi itibarıyla bu unvan altında çalışanların sayısı 25'e ulaşmıştır.
- Öte yandan, Genel Müdürlükler bünyesinde istihdam edilen Kontrolörler, Rehberlik ve Teftiş Başkanlığında tek çatı altında toplanarak güçlü bir denetim birimi oluşturulmuştur.

İlgili diğer Bakanlıklar da kendi bünyelerinde eylemle ilgili çalışmalara başlamışlardır.

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Ayrıca, bu eylem 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun değişiklik çalışmaları (Faaliyet 7.1) kapsamında, eylemden beklenen hedefe uygun olarak ele alınmaktadır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 1	Kamu Teşkilatlanması ve Kooperatiflere Hizmet Sunum Biçimi Yeniden Yapılandırılacaktır.
Faaliyet 1.2.	İlgili bakanlıklarca kooperatiflere sunulan hizmetlerden mümkün olanları kooperatif üst kuruluşlarına devredilecektir.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, Orman ve Su İşleri Bakanlığı (OSİB), TMKB ve Kooperatif Merkez Birlikleri
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kamu tarafından kooperatiflere ve kooperatif ortaklarına sunulan hizmetlerden mümkün olanlarının yeniden yapılandırılacak olan kooperatif üst örgütlerine devredilmesi Kamu tarafından kooperatiflere sunulan bazı hizmetlerin uygun şekilde yapılandırılmış kooperatif üst kuruluşlarına devredilmesi amacıyla rapor hazırlanacak ve mümkün olanlar için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Yeterli kurumsal yapıyı oluşturmuş TESKOMB, PANKOBİRLİK, OR-KOOP, Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği gibi üst kuruluşlara denetim yetkisi devredilmiş, denetim ve eğitim hizmetlerinin önemli bir bölümü bu Birlikler aracılığıyla daha etkin bir şekilde yürütülmeye başlanmıştır.

Kuruluş, anasözleşme değişiklik izin işlemleri ve inceleme gibi bazı hizmetler Taşra Teşkilatlarına devredilerek hizmetler yerelleştirilmiştir.

Ayrıca bu eylem Kooperatifler Kanununu Tasarı Taslağında eylemden beklenen hedefe uygun olarak ele alınmaktadır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 1	Kamu Teşkilatlanması ve Kooperatiflere Hizmet Sunum Biçimi Yeniden Yapılandırılacaktır.
Faaliyet 1.3.	Kooperatiflere yönelik gözetim, denetim ve uygulama hizmetlerinin etkinleştirilmesi ve sağlıklı istatistiki verilerin üretilmesini sağlamak üzere bir veri tabanı (e-kooperatif/KOOP-BİS) oluşturulacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, Kalkınma Bakanlığı, TÜİK, TMKB, Kooperatif Üst Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2012-2014
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kooperatiflerle ilgili istatistik üretme sisteminin oluşturulması. Türkiye'deki kooperatiflerin ekonomik ve sosyal katkılarına ilişkin istatistiki verilerin yıllık olarak yayınlanması Kooperatiflerle ilgili istatistiki bilgilerin doğru bir şekilde toplanması, kamusal hizmetlerin hızlı ve daha etkili biçimde sunulabilmesi ve şeffaflığın artırılabilmesi amacıyla e-kooperatif veri tabanı oluşturulacaktır. Oluşturulacak bu veri tabanında sistemlerin entegrasyonunun sağlanabilmesi için ilgili bakanlıklar tarafından ortak bir yazılım kullanılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Kooperatiflerle ilgili istatistiki bilgilerin doğru bir şekilde toplanması, kamusal hizmetlerin hızlı ve daha etkili biçimde sunulması ve şeffaflığın artırılması amacıyla Kooperatif Bilgi ve Denetim Sistemi (KOOP-BİS)'in kurulması için çalışmalara başlanılmıştır. Bu konuda, yazılım hizmeti alım işi için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde ihaleye çıkılmış olup, 17/10/2012 tarihinde ihaleyi kazanan firma ile sözleşme imzalanmıştır.

Yüklenici firma ile sözleşme imzalanmasını müteakip 19/10/2012 tarihinde yazılım hizmet alım işine başlanılmış olup 2012 yılı Aralık ayı sonu itibariyle analiz çalışmaları tamamlanmıştır. Ocak 2013'te tasarım çalışmalarına başlanılmış ve 06/03/2013 tarihinde yüklenici firma tarafından hazırlanan Analiz ve Tasarım Raporu idareye sunulmuştur.

Bilgi İşlem Daire Başkanlığımıza veri tabanına uygunluğunun belirlenmesi amacıyla gönderilen söz konusu Rapor ilgili komisyonların ve anılan Başkanlığının uygun bulmasını müteakip 22/04/2013 tarihli makam onayı ile kabul edilmiştir.

Yazılım geliştirme ve kodlama çalışmaları tamamlanan projenin, test çalışmalarına devam edilmektedir.

Öte yandan, iç ve dış entegrasyon sağlanacak kurum ve kuruluşlar ile çalışmalar hızla sürdürülmektedir. Bu kapsamda projemizin en önemli entegrasyon noktalarından birisi olan, MERSİS uygulaması ile test entegrasyonunu sağlamak için MERSİS tarafından gerekli test ortamı kurulmuş ve üzerinde çalışmalara başlanılmıştır. Bu arada veri tabanının sağlanan gerçek sunuculara kurulması çalışması tamamlanmış ve sanayi.net ortamındaki mevcut verilerin aktarılması ve uyumlaştırma çalışmaları yürütülmektedir. Adalet Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile yapılacak protokoller kapsamında entegrasyon çalışmaları sürdürülmektedir.

Bu çalışmaların yanında, ihtiyacımız olan veri alışverişini sağlamak noktasında Projenin işleyişine etkinlik ve hız katacak olan Bakanlığımız Bilgi İşlem Daire Başkanlığınca oluşturulacak entegrasyon veri havuzunun kullanılmasına yönelik planlamaya başlanılmıştır.

Ayrıca, “Proje” kapsamında aşağıdaki çalışmalar da yapılmıştır:

- Sosyal Güvenlik Kurumu ile 3 Aralık 2013 tarihinde veri paylaşım protokolü imzalanmış, web servisinin kullanımına ilişkin teknik çalışmalar sürdürülmektedir.
- Programda tespit edilen hususlara ilişkin 289 sayfalık çalışma ve buna ait rapor firmaya 25 Aralık 2013 tarihinde iletilmiş ve firmadan gelen tüm bu hususlara ilişkin cevapların teknik değerlendirmesi, Bilgi İşlem Şubesi personeline düzenli toplantılarla sürdürülmüştür.
- Güncel ihtiyaçlar ve yeni eklenen talepler doğrultusunda sistem ara yüzü geliştirme çalışmalarına devam edilmiş, bu doğrultuda programda yapılan iyileştirmeler idare ve firma ile her gün düzenli yapılan toplantılar ile teknik olarak değerlendirilmiştir.
- Emniyet Genel Müdürlüğü ile veri paylaşımına ilişkin yazışmalar tamamlanmış, taslak protokol hazırlıkları kapsamında Bakanlığımız ilgili birimlerinden görüş alınması amacıyla yazışma yapılmış cevapları derlenmektedir.
- Yüklenici firma tarafından idareye gönderilen test prosedürleri, konusuna göre ilgili şubelere dağıtılarak incelenmesi, varsa görüşlerin ve eleştirilerin bildirilmesi istenilmiş, bunun sonucu tespit edilen eksikliklerin giderilmesi amacıyla ilgili firmaya iletilmiştir.

D) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 2	Eğitim, danışmanlık, bilgilendirme ve araştırma faaliyetleri geliştirilecektir.
Faaliyet 2.1.	Kooperatifçilik eğitim ve araştırma faaliyetlerini yürütecek bir yapılanmaya gidilecektir.
Sorumlu Kuruluş	TMKB
İlgili Kuruluşlar	Kooperatif Üst Kuruluşları, GTB, GTHB, ÇŞB, OSİB, Üniversiteler
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Eğitim ve araştırma faaliyetlerinin kurumsallaştırılmasına yönelik düzenlemelerin tamamlanması Kooperatifler Kanunu değişikliğine bağlı olarak, eğitim ve araştırma faaliyetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, ilgili Bakanlıkların, Üniversitelerin ve kooperatif üst kuruluşlarının katılımı ile eğitim ve araştırma faaliyetlerini yürütecek bir yapılanma oluşturulacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

10

Kooperatifçilik Eğitim ve Araştırma Enstitüsü kurulması imkânlarını araştırmak üzere TMKB bünyesinde çalışma başlatılmıştır. Enstitü kurulması çalışmalarında yararlanılabilecek uzman kişi ve kurumlarla temas kurulmak üzere de bir çalışma başlatılmış olup, görüşmeler devam etmektedir.

TMKB konuyla ilgili bir çalıştay düzenlemeyi planlamaktadır.

Ayrıca, bu eylem Kooperatifler Kanunu Tasarı Taslağında “Kooperatifçilik ile ilgili olarak araştırma, inceleme ve yayım yapmak, kooperatifçiliğe ve kooperatiflere yönelik eğitim planları ve programları hazırlayıp uygulamak ve yıllık denetime yönelik faaliyetleri yürütmek üzere Türkiye Milli Kooperatifler Birliği bünyesinde bir “Eğitim, Araştırma ve Denetim Birimi” kurulur.” şeklinde ele alınmıştır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 2	Eğitim, danışmanlık, bilgilendirme ve araştırma faaliyetleri geliştirilecektir.
Faaliyet 2.2.	“Kooperatif Girişimciliği Eğitim Projesi” (KGEP) çalışması yapılarak, uygulamaya konulacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, OSİB, TMKB, KOSGEB, TTK, Üniversiteler, DGRV
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Her yıl “Kooperatifçilik Girişimciliği Eğitimi” alan katılımcı sayısı Kooperatifçilik potansiyeli bulunan alanlarda, kooperatif kurulmasına önderlik edebilecek kimseleri harekete geçirebilmek amacıyla oluşturulacak proje kapsamında kooperatif girişimcilik eğitimi verilecektir.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Faaliyetle ilgili olarak Alman Kooperatifler Federasyonu (DGRV) ile işbirliği yapılarak “Kooperatif Girişimciliği Eğitimi Projesi” hazırlanmış ve iki pilot il olarak Konya ve Rize seçilmiştir. 9-10 Ekim 2013 ve 23-24 Ekim 2013 tarihlerinde bu illerde bahsi geçen eğitimler düzenlenmiştir. Verilen eğitimlerin sonunda 129 kişiye sertifika verilmiştir.

Mart ve Kasım 2013 tarihlerinde de Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile DGRV tarafından Antalya’da İç Anadolu Bölgesi, Kastamonu ve Erzurum illerindeki kooperatifler için “Sertifika Hazırlık Programları” düzenlenmiş olup, bu programlar sonunda 106 kişiye sertifika verilmiştir.

Yine eylemle ilgili olarak; KOSGEB ve İş-Kur ile işbirliği imkânları görüşülmüştür.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 2	Eğitim, danışmanlık, bilgilendirme ve araştırma faaliyetleri geliştirilecektir.
Faaliyet 2.3.	Kooperatif denetim ve yönetim kurulu üyelerine eğitim ve sertifikasyon zorunluluğu getirilecektir.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, TMKB, kooperatif üst kuruluşları
Uygulama Dönemi	2012-2014
Performans Göstergesi ve Açıklama	2014 yılından başlanarak, 2016 yılının sonuna kadar bütün kooperatif yönetim ve denetim kurulu üyelerinin sertifikasyonunun sağlanması Kooperatifler Kanunu değişikliğine bağlı olarak, kooperatif denetim kurulu üyeleri tarafından yapılan denetimlerin daha etkin hale getirilmesi ve yönetim kurulu üyelerinin yönetim becerilerinin artırılması amacıyla, yönetim ve denetim kurulu üyeleri için düzenlenecek eğitim programını tamamlama ve sertifika alma zorunluluğu getirilecektir.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

12

Eylemle ilgili olarak, kooperatif denetim ve yönetim kurulu üyelerine yönelik tüm illerde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlar tarafından kooperatifçilik eğitimi verilecek şekilde bir program hazırlanmasına karar verilmiştir.

Bakanlığımızın ilgili kurumlarla yürüttüğü ortak çalışmalar sonucunda **“Kooperatifçilik Geliştirme ve Uyum Eğitimi Programı”** hazırlanarak ilgililerin hizmetine sunulmuştur.

Ayrıca, bu eylem Kooperatifler Kanunu Tasarı Taslağında eylemden beklenen hedefe uygun olarak ele alınmaktadır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 2	Eğitim, danışmanlık, bilgilendirme ve araştırma faaliyetleri geliştirilecektir.
Faaliyet 2.4.	İlköğretimden başlanarak girişimcilik, ortaklık kültürü ve kooperatifçilik bilincinin kazandırılmasına yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunulması hususunda çalışmalar yürütülecektir.
Sorumlu Kuruluş	MEB
İlgili Kuruluşlar	GTB, GTHB, ÇSB, OSİB, YÖK, Üniversiteler, TMKB, Kooperatif Üst Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	-Ülkemizdeki tüm ilköğretim kurumlarında kooperatifçiliğe ilişkin bir etkinlik gerçekleştirilmesi -Kooperatifçilik programına yer veren fakülte, yüksekokul ve meslek lisesi sayısının arttırılması İlköğretim kurumlarında, girişimcilik ve ortak iş yapma becerisi ile kooperatifçilik bilincinin kazandırılması amacıyla, bu amaca yönelik dersler okutulması, okul kooperatifçiliği uygulamaları, kooperatifçilik kolu, kooperatifçilik günü ve haftası kutlamaları gibi etkinliklere yer verilecektir. Ayrıca, kooperatifçilik alanında yetişmiş personel ihtiyacının karşılanması ve kooperatifçilik araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin arttırılması amacıyla, meslek liselerinde kooperatifçilik bölümleri açılması ile üniversiteler bünyesinde kooperatifçilik eğitimi ile ilgili araştırma programlarının sayısının arttırılması yönünde girişimlerde bulunulacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eylemle ilgili olarak, Milli Eğitim Bakanlıgından ilgili genel müdürlükler ile 23 ve 27 Eylül 2013 tarihlerinde toplantılar düzenlenmiş ve söz konusu eylem hakkında yapılabilecek faaliyetler görüşülmüştür.

Toplantılar sonucunda okullarda uygulanan müfredat programlarına “kooperatifçilik” konusunun eklenmesi, kooperatifçilik kolu ve kulüplerinin yaygınlaştırılması, “Dünya Kooperatifçilik Günü” nün içinde bulunduğu haftanın etkinlikler düzenlenerek kutlanması faaliyetlerine ilişkin çalışmalar yapılmıştır.

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Milli Eğitim Bakanlığı; kooperatifçilik konusunun geliştirilecek ilk ve orta öğretim programında değerlendirilmesi hususunu gündemine almış, kooperatifler haftası etkinliklerine ise ilk ve ortaöğretim kurumlarında kutlanacak belirli gün ve haftalar çizelgesinde yer vermiştir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 2	Eğitim, danışmanlık, bilgilendirme ve araştırma faaliyetleri geliştirilecektir.
Faaliyet 2.5.	Kooperatif üst kuruluşları tarafından, düzenli olarak kendi ortaklarına hak ve yükümlülükleri ile kooperatifçilik konusunda bilinçlendirme eğitimi verilecektir.
Sorumlu Kuruluş	Kooperatif Üst Kuruluşları
İlgili Kuruluşlar	TMKB, GTB, GTHB, ÇŞB, OSİB
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Tüm kooperatif merkez birliklerinin yılda en az bir defa ortaklarına bilgilendirme amaçlı eğitim toplantısı düzenlemeleri Kooperatif üst kuruluşları tarafından, ortakların bilinçlendirilmesi amacıyla periyodik olarak eğitim seminerleri düzenlenecektir.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Faaliyetle ilgili olarak, birliklerin birçoğu ortaklarını bilinçlendirmek üzere eğitim programları düzenlemiştir. Şöyle ki;

ÇUKOBİRLİK tarafından; kooperatif ortakları için kampanya döneminde yapılacak faaliyetlerle ilgili bilgi edinme toplantısı düzenlenmiştir.

KOZABİRLİK tarafından; S.S. 45 Numaralı Bursa Koza Tarım Satış Kooperatifi, S.S. 50 Numaralı Bilecik Koza Tarım Satış Kooperatifi ve S.S. 976 Numaralı Akdeniz Bölgesi Koza Tarım Satış Kooperatifi ortaklarına bilinçlendirme eğitimi düzenlenmiştir.

MARMARABİRLİK tarafından; Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunundaki değişiklikler doğrultusunda bağlı kooperatiflere kooperatif ortaklarının hak ve yükümlülükleri konusunda 30/05/2013 tarihinde eğitim verilmiştir. Düzenlenen eğitimlere toplamda 61 kişi iştirak etmiş ve Marmarabirlik adına katılımcılara eğitim sertifikası düzenlenmiştir.

ANTBİRLİK tarafından; bağlı kooperatiflerde çalışan personele, ortaklara kooperatifçilik mevzuatı ile ilgili eğitim verilmiştir.

TÜRKKENT tarafından; bir seminer düzenlenmiş olup, bahsi geçen seminerde “Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı Işığında Kent Kooperatifçiliğinin Geleceği” konulu oturumda ilgili Bakanlıklar ve kooperatif kesimden temsilciler kooperatifçileri bilgilendirmiş, yapılması gereken çalışmalar konusunda görüş alışverişinde bulunulmuştur. Yine aynı seminerde “Kentsel Dönüşüm ve Enerji Verimliliği” konusunda

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

da kooperatifçilere uzmanlar tarafından bilgi verilmiş, sorular cevaplandırılmış ve görüş alışverişinde bulunulmuştur. Seminerin sonunda katılımcılarına sertifika verilmiştir.

PANKOBİRLİK tarafından, kooperatif ortak ve yöneticilerine hak ve yükümlülükleri ile genel kooperatifçilik konusunda eğitim semineri verilmiştir.

TESKOMB tarafından, kooperatif yöneticilerine 15 Kasım - 17 Aralık 2013 tarihleri arasında toplam 8 gruba eğitim verilmiştir.

Böylelikle faaliyet 2013 yılı için tamamlanmıştır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 2	Eğitim, danışmanlık, bilgilendirme ve araştırma faaliyetleri geliştirilecektir.
Faaliyet 2.6.	Kooperatifçilik konusunda bilgilendirme programları düzenlenecektir.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, OSİB, TRT, RTÜK, Basın ve Yayın Kuruluşları, TMKB, Kooperatif Üst Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Her yıl ilgili bakanlıklarca ayrı ayrı olmak üzere 7 ilde farklı kooperatif türleri konusunda halka açık bilgilendirme toplantısı düzenlenmesi Kooperatifçilik konusunda her yıl en az 3 adet televizyon programı yayınının gerçekleştirilmesi Kooperatiflerin yoğun olarak bulunduğu illerde periyodik olarak bilgilendirme toplantıları düzenlenecektir. Ayrıca, kooperatifçiliğin ülke kalkınmasına ve bireylerin refah seviyesinin arttırılmasına sağlayacağı katkılar ile dünyadaki ve Türkiye'deki başarılı kooperatif örneklerinin, Türkiye'deki tüm basın ve yayın kuruluşları vasıtasıyla halkımıza anlatılması yönünde çalışmalarda bulunulacaktır. Ayrıca, yine özellikle televizyon kanallarında vatandaşlarımızın kooperatiflerde ve yaşadıkları sorunlar konusunda bilgilendirme programları düzenlenecektir.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eylem kapsamında;

- 10-11 Mayıs 2013 tarihinde Kocaeli,
- 30-31 Mayıs 2013 tarihinde Bursa,
- 1-2 Temmuz 2013 tarihinde Antalya

Ticaret İl Müdürlüklerinde “**Kooperatifçilik Bilgilendirme Toplantıları**” düzenlenmiştir.

Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda yeni ve önemli düzenlemeler yapılmıştır. Bu çerçevede; tarım satış kooperatif ve birlik yöneticilerinin bilgilendirilmesi amacıyla da;

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

- 17-18 Haziran 2013 tarihinde Adana'da (Çukobirlik),
  - 19-21 Haziran 2013 tarihinde Edirne'de (Trakyabirlik),
  - 24-25 Mayıs 2013 tarihinde Bursa'da (Marmarabirlik ve Kozabirlik),
  - 22-26 Temmuz 2013 tarihinde İzmir'de (Tariş İncir, Pamuk ve Üzüm Birliklerinde)
  - 20 Ağustos 2013 tarihinde İzmir'de (Tariş Zeytin ve Zeytin Yağı Birliği),
  - 03 Eylül 2013 tarihinde Giresun'da (Fiskobirlik),
  - 15 Eylül 2013 tarihinde Ankara'da (Tiftikbirlik),
  - 25-29 Kasım 2013 tarihinde Antalya'da (Antbirlik)
- toplantılar düzenlenmiştir.

Ayrıca, 21 Aralık 2013 tarihinde (Dünya Kooperatifçilik Günü);

- Bursa,
- Muğla

illerinde sektörün bilgilendirilmesi amacıyla toplantılar düzenlenmiştir.

Ayrıca, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından da 44 tane Kırsal Kalkınma Kooperatifine kooperatifçilik ve ortaklık eğitim verilmiştir.

Bunun yanı sıra, 27 Aralık 2012 tarihinde TMKB Genel Başkanı Muammer NİKSARLI BENGÜTÜRK TV'de; TMKB Genel Başkan Yardımcısı Cafer YÜKSEL 5 Nisan 2013 günü Bereket Tv'de, 5 Haziran 2013 tarihinde Kanal 7'de canlı yayına katılmış ve 4 Ekim 2013 tarihinde de TRT Haber kanalında Eğitim Kooperatifleri ile ilgili olarak yapılan televizyon programına Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'ndan katılım sağlanmıştır.

18

Bu kapsamda eylemle ilgili olarak 2013 yılı faaliyetleri tamamlanmıştır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 2	Eğitim, danışmanlık, bilgilendirme ve araştırma faaliyetleri geliştirilecektir.
Faaliyet 2.7.	Sendikalar tarafından kendi üyelerine yönelik kooperatifçilik eğitim programları düzenlenmesi sağlanacaktır.
Sorumlu Kuruluş	Memur ve İşçi Sendikaları Konfederasyonları
İlgili Kuruluşlar	ÇSGB, GTB, GTHB, ÇŞB, OSİB, TMKB
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Konfederasyonlarca her yıl en az 2 adet eğitim programı düzenlenmesi Kooperatifçilik konusunda, sendika üyelerine yönelik eğitim projeleri oluşturularak uygulamaya konulacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eylemle ilgili olarak,

- Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Birleşik Kamu İşgörenleri Konfederasyonu, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Kamu Çalışanları Konfederasyonu, Memur Sendikaları Konfederasyonu, Bağımsız Kamu Görevlileri Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Demirci İşçi Sendikaları Konfederasyonu ve Kamu Çalışanları Hak Sendikaları Konfederasyonu'na yazılar gönderilmiştir.
- Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile Birleşik Kamu İşgörenleri Sendikaları Konfederasyonu'ndan 2014 yılı içinde bir eğitim takvimi hazırlanarak tarafımıza iletmeleri talep edilmiştir. Konfederasyonlardan eğitim takvimlerine Kooperatifçilik eğitimi programını eklediklerine dair bildirimler gelmiştir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 2	Eğitim, danışmanlık, bilgilendirme ve araştırma faaliyetleri geliştirilecektir.
Faaliyet 2.8.	Kooperatifçilik konusunda, eğitim, araştırma ve yayın faaliyetinde bulunan gönüllü kuruluşların projelerinin desteklenmesi yönünde çalışmalarda bulunulacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, OSİB, TMKB, TKK, Türk Kooperatifçilik Eğitim Vakfı, İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kooperatifçilik konusunda her yıl en az 3 eğitim ve araştırma projesine destek sağlanması Türkiye’de kooperatifçilik ile ilgili eğitim, araştırma ve yayın konusunda faaliyet gösteren Türk Kooperatifçilik Kurumu (Kamu Yararına Çalışan Dernek) ve Türk Kooperatifçilik Eğitim Vakfı gibi sınırlı sayıda gönüllü kuruluş bulunmaktadır. Kooperatifçilik konusunda eğitim ve araştırma çalışmalarında bulunacak gönüllü kuruluşlar tarafından üretilen eğitim ve araştırma projelerinin sayılarının arttırılmasına yönelik olarak, bakanlıklarca (GTB-GTHB-ÇŞB) destek sağlanacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Faaliyet kapsamında; öncelikli olarak, kooperatifçilik konulu yüksek lisans ve doktora tezlerinin desteklenerek, sektörel ilgili bilimsel çalışma sayısını artırmak ve bu suretle ülke kooperatifçiliğinin gelişmesine katkı sağlamak amacıyla kooperatif üst kuruluşları ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı arasında bir protokol yapılmasına ilişkin çalışmalar yapılmıştır. Bu çerçevede, “değerlendirme komisyonu” tarafından seçilen akademik tezlere kooperatif üst kuruluşlarınca maddi destek verilmesi planlanmıştır.

Protokol hazırlık çalışmaları esnasında, benzer uygulamalar incelenmiş ve destek verilmesine ilişkin usul ve esasların tespitine yönelik çalışmalar Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Hukuk Müşavirliği ile kooperatif üst kuruluşlarının görüşleri alınarak 2013 Aralık yılı içerisinde tamamlanmıştır.

Yüksek lisans ve doktora tezlerini desteklemek isteyen kooperatif üst kuruluşlarından;

- S.S. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği (TESKOMB),
- S.S. Türkiye Kent Kooperatifleri Merkez Birliği (TÜRKKENT),
- S.S. Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (ORKOOP),

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

- S.S. Tüm Eczacı Kooperatifleri Birliği,
- S.S. Marmara Zeytin Tarım Satış Kooperatifleri Birliği,
- S.S. Tariş Üzüm Tarım Satış Kooperatifleri Birliği,
- S.S. Tariş Zeytin, Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği,
- S.S. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği

tarafından bahse konu protokoller tek taraflı olarak imzalanmış ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğüne gönderilmiştir.

2013 yılı ve sonrasında üniversitelerin yüksek lisans veya doktora tez jürisi tarafından kooperatifçilik alanında kabul edilen Türkçe yazılmış tezlerin sahiplerinin başvurabileceği bu uygulama sonucu desteklenen tezler ayrıca Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile kooperatif üst kuruluşlarının internet sitelerinde de kamuoyunun bilgisine sunulacaktır.

Öte yandan, 2012 ve 2013 yılı içerisinde Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü koordinasyonunda temaslarda bulunulan Uluslararası Zeytin Konseyi (UZK) ile Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi (UZZK) tarafından kooperatiflere ait tanıtı/eğitim projelerine destek sağlanmıştır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 2	Eğitim, danışmanlık, bilgilendirme ve araştırma faaliyetleri geliştirilecektir.
Faaliyet 2.9.	Ülke kooperatifçiliğinin içinde bulunduğu durum ve uluslararası gelişmeler hakkında her yıl düzenli olarak “Ülke Kooperatifçilik Raporu” hazırlanacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, OSİB, Kalkınma Bakanlığı, TTK, TMKB, TOBB, Kooperatif Üst Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Her yıl “Ülke Kooperatifçilik Raporu”nun yayımlanması Kooperatifçilik sektöründen temin edilen veriler, uluslararası kooperatifçilik uygulamaları konusunda yaşanan gelişmeler hakkında elde edilen bilgiler derlenerek, kooperatifçilik konusunda sürekli güncellenen temel başvuru kaynağı oluşturulması amacıyla, her yıl sonu itibariyle, “Ülke Kooperatifçilik Raporu” hazırlanarak, yayınlanacaktır. Bu eylem, araştırma merkezi kuruluncaya kadar ilgili bakanlıklar, TTK ve TMKB tarafından müştereken yerine getirilecektir.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

2013 yılına ait ülke kooperatifçilik raporu hazırlanmış olup, eylemle ilgili olarak 2013 yılı faaliyeti tamamlanmıştır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 3	Örgütlenme Kapasitesi ve Kooperatifler Arası İşbirliği Olanakları Arttırılacaktır.
Faaliyet 3.1.	Ülke şartlarına uygun yeni bir üst örgütlenme modeli ve uygulama altyapısı oluşturulacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, OSİB, TMKB, Kooperatif Üst Kuruluşları, DGRV
Uygulama Dönemi	2013-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kooperatiflerin üst örgütlere katılım oranının arttırılması Mevcut üst örgütlenme sisteminin, danışmanlık, denetim, araştırma, eğitim ve kooperatiflerin temsili konularında, kooperatiflere daha etkin hizmet sunabilecekleri şekilde revizyonu yapılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bu eylem Kooperatifler Kanunu Tasarı Taslağında; denetim ve danışmanlık ile kooperatif üst kuruluşları başlıklı bölümlerde, eylemden beklenen hedefe uygun olarak ele alınmaktadır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 3	��rg��tlenme Kapasitesi ve Kooperatifler Arası İşbirliği Olanakları Arttırılacaktır.
Faaliyet 3.2.	Kooperatifçilik potansiyeli yüksek yeni alanlar tespit edilerek bu alanlarda kooperatif kurulması ve geliştirilmesine yönelik özendirici çalışmalar yapılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ���B, TMKB, İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, �niversiteler, Yerel Yönetimler, Sendikalar, İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kooperatiflerin çok az faaliyet gösterdiği sektörlerde yılda en az 5 yeni kooperatifin kurulmasının sağlanması Potansiyeli yüksek alanlar ve sektörlerde kooperatif kurulmasını özendirmek amacıyla, tüm kamu ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği halinde, eğitim, tanıtım, örnek anasözleşme hazırlığı, teşvik gibi konularda yardımcı mekanizmalar harekete geçirilecektir.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Kooperatifçilik uygulamalarında başarılı ülke örnekleri de incelenerek kooperatifçilik potansiyeli yüksek yeni alanlar tespit edilerek önemli çalışmalar y r t lm   tir.

Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünce 2013 yılı içerisinde hukuki altyapı oluşturularak;

- Sigorta,
- Eğitim,
- Sebze Meyve Hali,
- Sağlık,
- Gayrimenkul İşletme,
- Hizmet

gibi yeni sektörlerde faaliyet göstermek isteyen kooperatifler için anas zle meler hazırlanmış olup, her bir kooperatif türünün kuruluş işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, ICA'nın 6-7 Mayıs 2013 tarihinde Avrupa Kooperatifleri Genel Kurulu'nda ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından düzenlenen bilgilendirme toplantılarında konuyla ilgili sunumlar yapılmıştır.

Öte yandan eylem kapsamında, gelişen ve değişen ihtiyaçlar çerçevesinde kooperatif işletmelerin ekonominin farklı sektörlerinde daha kolay faaliyet göstermesi yönünde de

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI **Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü**

yoğun çalışmalar yapılmıştır. Bu çerçevede, sektöre yol göstermek ve rehberlik etmek amacıyla Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca “Örnek Anasözleşmeler” hazırlanmıştır.

Şöyle ki;

- Karayolu Yük Taşıma,
- Karayolu Yolcu Taşıma,
- Üretim ve Pazarlama,
- Kadın Girişimi Üretim ve İşletme,
- Tüketim,
- Temin Tevzi,
- Turizm Geliştirme,
- Küçük Sanat,
- Yaş Sebze ve Meyve Pazarlama,
- Pazarcılar İşletme,
- Deniz Yük Taşıma,
- Deniz Yolcu Taşıma,
- Karşılıklı Sigorta,
- Eğitim,
- Sağlık Hizmetleri

Kooperatifleri için hazırlanan Örnek Anasözleşmeler, Bakanlık Makamından alınan Onaylar ile yürürlüğe konulmuştur.

25

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 3	Örgütlenme Kapasitesi ve Kooperatifler Arası İşbirliği Olanakları Arttırılacaktır.
Faaliyet 3.3.	Üretimi artırmak amacıyla verilen kamusal desteklerin kooperatifçiliği özendirmeye yönelik uygulanması için “Kooperatifçiliği Destekleme Programı’nın (KOOP-DES) hayata geçirilmesi sağlanacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, Kooperatif Üst Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	-Yapılacak desteklemeye ilişkin mevzuat altyapısının tamamlanması -Program kapsamında desteklenen kooperatiflerin ortak, istihdam ve üretim miktarlarında artış sağlanması “Kooperatifçiliği Destekleme Programı” hazırlanarak kalkınma Bakanlığına sunulacak ve programa ilişkin gerekli yasal düzenlemeler tamamlanacak ve uygulanacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Programın hazırlık sürecinde, detaylı bir çalışma yapılmıştır.

Öte yandan, Kooperatifçiliği Destekleme Programı (KOOP-DES)’in çerçevesinin çizilmesine yönelik olarak Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından ihtiyaç analizi anket formları oluşturulmuş, bu formlar Ticaret İl Müdürlüklerine, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının görev alanındaki kooperatiflere ve üst kuruluşlarına gönderilmiş, ayrıca Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünün web sayfasında yayınlayarak, kooperatiflerin bu anket formlarını doldurmaları sağlanmıştır.

Kooperatiflerin ihtiyaçlarının belirlenmesi kapsamında;

- 2.200 kooperatifle anket çalışması yürütülmüştür.
- Kooperatiflerle Ankara’da Sektör Çalıştayı yapılmıştır.
- Kamusal destek veren kurumlarla Çalıştay düzenlenmiştir.
- 2012 yılında İtalya’ya bir teknik gezi düzenlemiştir. Teknik Gezisi neticesinde, İtalya’da kooperatiflere verilen kamusal desteklerin nasıl verildiği, sosyal kooperatifçilik mevzuatı ve uygulamaları konularında edinilen değerlendirmeler de eklenerek, “Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) Saha Analizi Raporu” hazırlanmıştır.

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

İlgili kurumların görüşleri alınarak son hali verilen “Kooperatifçilik Proje Destek Yönetmeliği” Bakanlık Makamının onayının ardından 30/7/2013 tarihli ve 28723 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Böylece “Kooperatifçiliği Destekleme Programı”nın hukuki altyapı çalışmaları tamamlanmıştır.

Ayrıca programın uygulamasına yönelik olarak 2013 yılı içerisinde 37 ilde Ticaret İl Müdürlüğü personeline eğitim çalışması gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, Programın il bazında uygulanması ve takibini gerçekleştirecek olan İl Proje Yürütme Birimi ve İl Proje Komisyonunun oluşturulması sağlanmıştır.

Ayrıca, KOOP-DES Programının tanıtımı amacıyla 50 Soruda KOOP-DES Kitapçığı, KOOP-DES Broşürü, Logosu ve tanıtım filmi hazırlanmıştır.

Bu faaliyet, bütçeye ödenek tahsis edilmesi halinde uygulamaya başlanacaktır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 3	Örgütlenme Kapasitesi ve Kooperatifler Arası İşbirliği Olanakları Arttırılacaktır.
Faaliyet 3.4.	Çok amaçlı ve büyük ölçekli kooperatifçiliğin ve kooperatifler arası birleşmelerin özendirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, Maliye Bakanlığı, Rekabet Kurumu, TMKB, Kooperatif Üst Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2013-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kooperatiflerin ortalama ortak sayılarında her yıl yüzde 5'lik bir artış sağlanması. Toplam 100 kooperatifin birleşmesi kooperatiflerin faaliyet gösterdikleri sektörlerdeki pazar paylarında ortalama yüzde 5'lik bir artış sağlanması Kooperatifler arası birleşmeler özendirilecek, kolaylaştırılacak bu yöndeki bilinçlendirme ve yönlendirme faaliyetleri arttırılacak ve kooperatiflerin çok amaçlı ve çok ortaklı olarak kurulmaları yönünde gerekli düzenleme çalışmaları tamamlanacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Kooperatifler arası birleşmeleri özendirmek ve kolaylaştırılacak üzere, Genel Müdürlüğümüzce 15 tür kooperatif anasözleşmesi güncellenerek kitapçık haline getirilerek dağıtılmış, böylece çok amaçlı ve büyük ölçekli kooperatiflerin kurulmasına imkan tanınmıştır. Bu kapsamda, 2013 yılı içerisinde;

- Eğitim Kooperatifi + Turizm Geliştirme Kooperatifi (1 adet)
- Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi + İşletme Kooperatifi (4 adet)
- Toplu İşyeri Yapı Kooperatifi + Gayrimenkul İşletme Kooperatifi (1 adet)
- Kadın Girişimi Üretim ve İşletme + Turizm Geliştirme Kooperatifi (1 adet)

birleşmeleri sağlanmıştır.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ve kooperatif üst kuruluşlarının düzenlediği toplantılarda bu yönde özendirici çalışmalara devam edilmektedir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 3	Örgütlenme Kapasitesi ve Kooperatifler Arası İşbirliği Olanakları Arttırılacaktır.
Faaliyet 3.5.	Üretim, tüketim ve hizmet kooperatifleri arasında işbirliği arttırılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	TMKB
İlgili Kuruluşlar	Kooperatif Üst Kuruluşları, GTB, GTHB, ÇŞB, OSİB
Uygulama Dönemi	2013-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Her yıl en az 10 farklı tür kooperatif arasında işbirliği yapılabilmesi konusunda çalışma yürütülmesi Üretim, tüketim ve hizmet kooperatifleri arasında işbirliğini arttırmak amacıyla; kooperatif üst kuruluşları ile birlikte, eğitim, bilinçlendirme ve yönlendirme çalışmaları yürütülecek, bu amaçla hazırlanan projelerin desteklenmesi konusunda çalışmalar yapılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eylem kapsamında, Kooperatifler arası işbirliğini arttırmak amacıyla, 21-23 Aralık 2012 tarihleri arasında Ankara'da ATO Kongre Merkezinde **Türkiye Kooperatifler Fuarı** düzenlenmiştir.

29

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 3	Örgütlenme Kapasitesi ve Kooperatifler Arası İşbirliği Olanakları Arttırılacaktır.
Faaliyet 3.6.	Türkiye'deki kooperatiflerin, dünyadaki başarılı kooperatifler ile işbirliğinin geliştirilmesi sağlanacaktır.
Sorumlu Kuruluş	TMKB
İlgili Kuruluşlar	Kooperatif Üst Kuruluşları, GTB, GTHB, ÇŞB
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Dünyanın değişik bölgelerindeki kooperatif ve üst kuruluşları ile her yıl en az 3 farklı çalışma yapılması Kooperatiflerimizin uluslararası kooperatifler ile işbirliğini arttırmak, onların tecrübelerinden faydalanmalarını sağlama ve ortak girişimler kurmak amaçlarıyla; kooperatif üst kuruluşlar ile birlikte, eğitim, bilinçlendirme ve destek çalışmaları yürütülecek ve uluslararası girişimlerde bulunulacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

30

Ülkemiz kooperatif ve üst kuruluşlarının bazıları uluslararası kuruluşlara üyedir. Bunlar:

- TÜRKİYE MİLLİ KOOPERATİFLER BİRLİĞİ: Uluslararası Kooperatifler Birliği (ICA), ve ICA Avrupa Bölge Birliği (Cooperatives Europe)
- TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ MERKEZ BİRLİĞİ: ICA, Avrupa Birliği Tarım Kooperatifleri Birliği (COGECA), Uluslararası Raiffeisen Kooperatifler Birliği (IRU)
- TESKOMB: Avrupa Karşılıklı Garanti Kuruluşları Birliği (AECMB)
- PANKOBİRLİK: ICA, IRU, Uluslararası Kamu, Sosyal ve Kooperatif Ekonomisi Araştırma ve Danışma Merkezi (CIRIEC), Uluslararası Avrupa Pancar Üreticileri Konfederasyonu (CIBE)
- KORU SİGORTA: Uluslararası Kooperatif ve Karşılıklı Sigorta Federasyonu (ICMIF)
- OR- KOOP: Uluslararası Tarımsal Amaçlı Kooperatifler Birliği (AGRICOOOP), ICA
- TÜM ECZA KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ: Avrupa Eczacı Kooperatifleri Topluluğu (SECOF), Avrupa Tam Donanımlı İlaç Toptancıları Birliği (GIRP)

Kooperatif ve üst kuruluşlarının uluslararası kuruluşlarla sürekli diyalog ve işbirliği içinde olması, hizmet ve faaliyet imkânlarını geliştirmekle birlikte uluslararası alanda kooperatif çalışmalarının yakından takip edilmesini sağlamaktadır.

Dünyadaki başarılı kooperatif ve üst kuruluşları ile işbirliği yapılması eylemi kapsamında 6-7 Mayıs 2013 tarihlerinde ICA Avrupa Bölge Birliği Genel Kurulu toplantısının TMKB

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

koordinasyonunda İstanbul'da yapılması sağlanmıştır. Ayrıca ICA Genel Kurulu'nun 2015 yılında Türkiye'de yapılması kararlaştırılmıştır.

Öte yandan TESKOMB'un üye olduğu AECMB'nin Genel Kurul toplantısı ve Çalıştayının 16-17 Ekim 2014 tarihinde İstanbul'da yapılması planlanmıştır.

Bunun yanı sıra, Alman Kooperatifleri Konfederasyonu (DGRV) tarafından hazırlanan program çerçevesinde 25-30 Ağustos 2013 tarihleri arasında Almanya'nın yenilenebilir enerji alanında faaliyet gösteren kooperatifler ile enerji ajansları ziyaret edilmiştir. Söz konusu ziyarete Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Marmarabirlik, Pankobirlik ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı temsilcileri katılım sağlamıştır.

25 Kasım 2013 tarihinde Belçika'nın başkenti Brüksel'de, Avrupa İstihdam Kooperatifleri, Sosyal Kooperatifler, Sosyal ve Katılımcı İşletmeler Konfederasyonu (CECOP) tarafından düzenlenen "Dezavantajlı Kişilerin İş Hayatına Katılımı ve Kooperatifler Konferansı" etkinliğine katılım sağlanmıştır.

28-29 Kasım 2013 tarihinde İtalya'nın Puglia eyaletinin merkezi olan Bari kentinde İtalyan Kooperatif ve Birlik Turizmi Fuarı (BITAC – The Italian Fair for Cooperative and Associative Tourism) etkinliğine katılım sağlanmıştır. Bu toplantılarda edinilen tecrübeler sektörle paylaşılmıştır.

Uluslararası Kooperatifler Birliği (ICA) ve Avrupa Kooperatif ve Sosyal Girişimler Araştırma Enstitüsü (EURICSE) ortak çalışmasıyla "Dünya Kooperatifçilik Raporu – 2012" Türkçe 'ye çevrilerek Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü'nün web sayfasında yayınlanmış ve tüm sektörün ve ilgililerin istifadesine sunulmuştur.

Dolayısıyla, eylem 2013 yılı itibariyle tamamlanmış bulunmaktadır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 3	Örgütlenme Kapasitesi ve Kooperatifler Arası İşbirliği Olanakları Arttırılacaktır.
Faaliyet 3.7.	Kadınlarımızın girişimcilik kabiliyetlerinin arttırılması ve ekonomide bir aktör olarak yer almalarının sağlanması için kooperatifler çatısı altında örgütlenmeleri yönünde çalışmalarda bulunulacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, OSİB, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, MEB, Kalkınma Bakanlığı, AB Bakanlığı, KOSGEB, İŞKUR, İlgili STK'lar
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kadın girişimciler tarafından en az 20 adet kooperatif kurulması İlgili diğer kuruluşlar ile de işbirliği yapılarak kadınlarımızın daha fazla kooperatifler çatısı altında örgütlenebilmeleri ve bu şekilde ekonomik refah seviyelerinin yükselmesi için çalışmalarda bulunulacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Kadın kooperatifçiliği; ülkemizde 2000'li yılların başında, kadın işgücünün ekonomiye kazandırılması, kadınların sosyal ve kültürel faaliyetlerinin geliştirilmesi, korunması, desteklenmesi, sağlıklı ve gelişmiş çevrede yaşamalarının sağlanması amacıyla kadın girişimcilerin talepleri doğrultusunda tabandan gelen bir harekettir. Bu nedenle 2013 yılında bu amaca hizmet edecek '*Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi*' adıyla örnek anasözleşme hazırlanmıştır.

Ayrıca, kadın girişimcilere yol göstermesi amacıyla, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından "*Kooperatifçilik ve Kadın Kooperatifleri*" isimli rehber kitap hazırlanmış ve sektörün hizmetine sunulmuştur.

Öte yandan, kadınlarımızın kooperatifler çatısı altında örgütlenmelerine ilişkin olarak kadın girişimcilere kooperatifler tanıtılmakta, bu konuda yazılı ve sözlü olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığına ulaşan taleplere cevap verilerek hukuki danışmanlık hizmeti de verilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılan ortak çalışmalar sonucu "*Kooperatifçilik Uyum Eğitim Programı*" yürürlüğe konulmuştur. Bu programın uygulanması ile kooperatif ortaklarına, yönetim kurulu üyelerine ve denetçilerine eğitim verilecek ve başarılı olan katılımcılar adına MEB tarafından sertifika düzenlenecektir.

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Ayrıca eylem kapsamında, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nca "***Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi Ulusal Eylem Planı***" yürürlüğe konulmuştur.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 4	Sermaye Yapısı ile Kredi ve Finansmana Erişim İmkânları Güçlendirilecektir.
Faaliyet 4.1.	Kooperatiflerin öz kaynak yapısının güçlendirilmesi amacıyla ortaklık payı değerinin yükseltilmesi ve ortaklık payı üst sınırının kaldırılması sağlanacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇSB, OSİB, TMKB, Kooperatif Üst Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2013
Performans Göstergesi ve Açıklama	Ortaklık paylarının değerinin en az bir kez arttırılması Mevcut 100.-TL'lik ortaklık payı değerinin, ihtiyaçları karşılama oranı gözlenerek, plan dönemi içerisinde en az bir defa artış yapılması planlanmaktadır. Ayrıca, kanun ve anasözleşmelerde 5.000 olan ortaklık payı üst sınırının kaldırılması yönünde gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eylem, Kooperatifler Kanunu Tasarı Taslağında eylemden beklenen amaca uygun olarak ele alınmaktadır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 4	Sermaye Yapısı ile Kredi ve Finansmana Erişim İmkânları Güçlendirilecektir.
Faaliyet 4.2.	Kooperatiflerin kullanacakları banka kredilerine teminat sağlanabilmesi amacıyla Kredi-Garanti Fonu oluşturulabilirliği yönünde proje ve fizibilite çalışması yapılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	2012
İlgili Kuruluşlar	TMKB
Uygulama Dönemi	GTB, GTHB, ÇŞB, BDDK, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Bankalar Birliği
Performans Göstergesi ve Açıklama	Finansman ve garanti sağlayıcı kurumsal yapıların realize edilebilirliği üzerine yapılacak çalışmaların tamamlanması TMKB'nin öncülüğünde kooperatif üst kuruluşları tarafından bu eylemi gerçekleştirmek üzerine proje çalışması yürütülerek, rapor hazırlanacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eylemle ilgili olarak TMKB, kooperatiflerin finansman sorunları ve çözüm yolları ile ilgili olarak sürdürdüğü çalışmaları neticesinde "**Kooperatiflerin Finansmanı İçin Model Arayışları**" isimli bir rapor hazırlamıştır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 4	Sermaye Yapısı ile Kredi ve Finansmana Erişim İmkânları Güçlendirilecektir.
Faaliyet 4.3.	Kooperatiflerin finansman ihtiyacını karşılamak üzere bir finansman kurumunun oluşturulabilirliği yönünde proje ve fizibilite çalışması yapılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	TKKMB, TESKOMB
İlgili Kuruluşlar	GTB, GTHB, ÇŞB, BDDK, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Bankalar Birliği
Uygulama Dönemi	2012
Performans Göstergesi ve Açıklama	Finansman ve garanti sağlayıcı kurumsal yapıların realize edilebilirliği üzerine yapılacak çalışmaların tamamlanması TKKMB ve TESKOMB tarafından bu eylemin realize edilebilirliği üzerine proje çalışması yürütülerek, rapor hazırlanacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eylem kapsamında Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliğince; 5411 sayılı Bankacılık Kanunu çerçevesinde Kooperatif Bankacılığı Modeli incelenmiş olup, bir takım sonuçlara varılmıştır. Bunlar;

- Kooperatifler Bankasının kurulabilmesi için en önemli koşulun, kooperatiflerin denetim, finans, üst örgütlenme ve eğitim gibi temel sorunlarının bir yasa ile düzenlenip çözümlenmesi;
- Kurulacak finansal yapı içinde kooperatifçiliği bilen profesyonellerle bir yönetim şekli oluşturulması;
- Kooperatif bankasının organizasyon şemasının nasıl olması gerektiğinin belirlenmesi;
- Yapılanmanın merkezi mi yoksa bölgesel mi olacağı belirlenmesi;
- Bankanın tüm kooperatifleri mi yoksa uzmanlık alanlarına göre ayrı ayrı bankalar şeklinde yapılanması gerektiğinin belirlenmesi;
- Kuruluşu ve sermayesinin oluşturulmasında devletin rolünün ne olacağı konusunda mutabakata varılması;

şeklinde sıralanmıştır. Bu kapsamda eylem bir yönüyle tamamlanmıştır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 4	Sermaye Yapısı ile Kredi ve Finansmana Erişim İmkânları Güçlendirilecektir.
Faaliyet 4.4.	Kooperatifler ve üst kuruluşlarının borçlanma kaynak ve yöntemlerinin zenginleştirilmesine yönelik kanuni düzenlemeler yapılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ��SB, OS��B, SPK, Maliye Bakanlığı, TMKB, Kooperatif ��st Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2013
Performans Göstergesi ve Açıklama	Yeni borçlanma ve kaynak yöntemleri konusunda yapılacak yasal düzenlemelerin tamamlanması Kooperatiflerin banka kredileri dışında, farklı yöntemlerle de bor��lanabilmeleri, uygun koşullarda finansman sağlama olanaklarını arttıracak olup, bu ��er��vede, yatırımcı ortaklık, tahvil ihracı gibi enstrümanlara işlerlik kazandırılmasına yönelik düzenlemeler yapılacaktır.

B) YAPILAN   ALIşMALAR

4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda 6455 sayılı Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde (KHK) Değişiklik Yapan Kanun le köklü değişiklikler yapılmıştır.

- Bu kapsamda yürürlüğü konulan düzenleme ile Birliklerin kullandıkları Destekleme Fiyat İstikrar Fonu (DF  F) kaynaklı kredileri yeniden yapılandırılarak; bu kredilerin faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i alacaklarının tamamının tahsilinden vazgeçilmiştir. Böylece Birlikler yaklaşık 670 milyon TL borç yükünden kurtulmuştur.
- Kalan kredi borçlarının ise 2014 yılından başlanmak üzere 15 yıl vadeli eşit taksitler halinde ödenmesi imk  nı getirilmiştir.
- Yine Kooperatif ve birliklerin birbirleri ve ortakları ile   retim girdisi temini ve ürünlerin değerlendirilmesi amacıyla yaptıkları her türlü muameleden borsa tescil   creti alınmayacağı hükme bağlanmıştır.
- Ayrıca, birlikler, TSE'ye ödenmek üzere her yıl b  t   lerine koyacakları maktu aidat ile bir önceki yılın bilançosuna göre tahakkuk eden safi karlarının binde birine tekabül eden nispi aidatlardan muaf tutularak bu yükten kurtarılmıştır.

Böylece, bu Birliklerin bilançolarında iyileşmeler sağlanmış; borçlanma kapasiteleri artırılmış, dolayısıyla önemli ölçüde rahatlatma sağlanarak daha güçlü bir mali yapıya kavuşturulmuştur.

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI
Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

Ayrıca yatırımcı ortaklık, tahvil ihracı gibi enstrümanlara işlerlik kazandırılmasına yönelik düzenlemelere de Kooperatifler Kanunu Tasarı Taslağında yer verilmektedir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 4	Sermaye Yapısı ile Kredi ve Finansmana Erişim İmkânları Güçlendirilecektir.
Faaliyet 4.5.	Uluslararası fonlar ile Avrupa Birliği (AB) programlarından ve kaynaklarından kooperatif ve üst kuruluşlarının faydalanabilmeleri amacıyla proje ��retme kapasitelerinin arttırılması sağlanacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ��SB, OS��B, TMKB, AB Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Kooperatif ��st Kuruluşları, TZOB
Uygulama Dönemi	2012-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kooperatiflerin uluslararası fonlar ve AB fonlarından faydalanma oranının yüzde 100 oranında arttırılması Uluslararası fonlar ile Avrupa Birliği fonları hakkında kooperatif ve üst kuruluşlarını bilgilendirmek ve bu fonlar kapsamında yapılan proje çağrıları ile söz konusu projelere nasıl katılım sağlayacakları hususunda haberdar olmalarını sağlamak ve proje ��retme kapasitelerini geliştirmek amacıyla çalışmalar yapılacaktır.

B) YAPILAN   ALIşMALAR

Bu faaliyet kapsamında AB Bakanlığı ile ortak bir eğitim programı organize edilmiştir. Avrupa Birliği Bakanlığı uzmanları tarafından Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü personeli ile Tariş İncir Birliği, Tiftikbirlik, Kozabirlik, Çukobirlik, Eskobirlik, Tariş Pamuk Birliği, G  lbirlik, Antbirlik, Trakyabirlik, Teskomb, Tariş   z  m Birliği, Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Birliği, Karadenizbirlik, Marmarabirlik, Tüm Ecza Kooperatifleri Birliği ve T  rk  nt adına katılım sağlayanlara iki grup halinde 4 günlük Katılım   ncesi Yardım Aracı (IPA) Proje Hazırlama Semineri düzenlenmiştir. Bu seminerlere 75 kooperatifçi katılarak eğitim almıştır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 4	Sermaye Yapısı ile Kredi ve Finansmana Erişim İmkânları Güçlendirilecektir.
Faaliyet 4.6.	Tarım Satış Kooperatif ve Birliklerine sağlanan kredi desteğinin rasyonel hale getirilmesi sağlanacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	Hazine Müsteşarlığı, Maliye Bakanlığı, GTHB, Kalkınma Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı
Uygulama Dönemi	2012
Performans Göstergesi ve Açıklama	Yasal düzenlemelerin tamamlanması Tarım Satış Kooperatif ve Birliklerine, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan doğrudan kredi verilmesi yerine bankacılık sistemi üzerine kurulacak bir faiz gelir kaybı modeli yoluyla destek sağlanması amacıyla ilgili yasa ve kararlarda gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

6455 sayılı Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde (KHK) Değişiklik Yapan Kanunla Birliklerin kullandıkları Destekleme Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklı kredileri yeniden yapılandırılarak; bu kredilerin faiz, cezai faiz, gecikme faizi, gecikme zammı gibi fer'i alacaklarının tamamının tahsilinden vazgeçilmiştir.

Böylece Birlikler yaklaşık 670 milyon TL borç yükünden kurtarılmıştır. Kalan kredi borçları ise 2014 yılından başlanmak üzere 15 yıl gibi çok uzun bir döneme yayılarak, bu süre içinde krediyi faizsiz kullanmalarına imkân sağlanmıştır.

Böylece bu faaliyet tamamlanmıştır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 5	İç ve Dış Denetim Sistemleri Tümüyle Revize Edilecektir.
Faaliyet 5.1.	Başarılı ülke uygulamaları dikkate alınarak, ülke şartlarına uygun bir kooperatif dış denetim sistemi oluşturulacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, OSİB, TMKB ve Kooperatif Üst Kuruluşları, DGRV, Maliye Bakanlığı, TÜRMOB, KGMSK
Uygulama Dönemi	2013
Performans Göstergesi ve Açıklama	Türkiye’de kurulu bütün kooperatiflerin her yıl düzenli olarak denetiminin yapılabilir hale gelmesi Kooperatiflerde; muhasebe, hukuki ve idari işlemler, iş planları ve işletme performansı gibi konularda ortaklara periyodik olarak sağlıklı bilgi sağlayacak bir dış denetim sistemine azami ölçüde ihtiyaç bulunmaktadır. Bu amaçla, ülkemize uygun bir modelin oluşturulması için Alman Kooperatifleri Konfederasyonu (DGRV) ile birlikte ortak bir çalışma yapılacaktır. Bu çalışma sonucunda gerekli kanuni düzenleme çalışmaları sonuçlandırılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

6455 sayılı Kanun ile 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Kanununa tabi Tarım Satış Kooperatiflerinin denetim kurulları kaldırılmıştır. Bu boşluğu doldurmak amacıyla, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca, ortak sayısı ve ciro gibi kıstaslar dikkate alınarak belirlenen birlikler 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümlerine göre bağımsız denetime tabi sayılmıştır.

Bunun dışında kalan birlikler ve kooperatifler; hesap, işlem ve varlıkları ile mali tablolarını denetçilere denettirmek zorunda olacaktır. Buna ilişkin yönetmelik Başbakanlığa sevk edilmiştir.

Ayrıca bu eylem Kooperatifler Kanunu Tasarı Taslağında eylemin hedefine uygun olarak ele alınmaktadır.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 5	İ� ve Dış Denetim Sistemleri Tümüyle Revize Edilecektir.
Faaliyet 5.2.	Kooperatif i� denetim uygulamasının daha işlevsel bir yapıya kavuşturulması yönünde yasal düzenleme yapılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ���B, OS��B, TMKB, Kooperatif ��st Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2013
Performans Göstergesi ve Açıklama	İç denetim sisteminin etkinleştirilmesi sonucunda, kamuya yansıyan �ik�yet oranının her yıl yüzde 5 oranında azaltılması Kooperatif ve üst kuruluşlarında gerek ortaklar gerekse denetim kurulu ��yeleri tarafından yapılan denetimlerin daha verimli ve sonuç alınmasına yönelik bir hale getirilmesi yönünde gerekli kanuni düzenleme ve yönlendirme çalışmaları yapılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

42

4572 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle, Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinde etkin olarak görev yapmayan denetim kurulları kaldırılmış olup, denetim boşluğunun doldurulması ve etkili bir denetim sisteminin oluşturulması amacıyla, Bakanlıkça ortak sayısı ve ciro gibi kıstaslar dikkate alınarak belirlenen birliklerin, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümlerine göre bağımsız denetime tabi tutulmuşlar. Diğer birlikler ile kooperatiflerin nasıl denetleneceğine ilişkin Yönetmelik Başbakanlıkça sevk edilmiştir.

Kooperatif ve birliklerde, ortaya çıkan sorunlara zamanında ve daha hızlı   z  m   retmek amacıyla **erken risk uyarı** sistemi getirildi. Birlik ve ortak kooperatiflerin veya kooperatifin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, gerekli önlemlerin alınması ve riskin yönetilmesi amacıyla derhal uzmanlardan bir komitenin kurulması ve bu komitenin sağlıklı bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere de her türlü tedbirin alınması zorunlu hale getirilmiştir.

Diğer taraftan, genel hükümlere tabi kooperatifler için de etkin denetim anlayışının getirilmesi bakımından, benzer bir yaklaşım Kooperatifler Kanunu Tasarı Taslağında da benimsenmiştir.

C)   NER  LER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 6	Kurumsal ve Profesyonel Yönetim Kapasitesi Arttırılacaktır
Faaliyet 6.1	“Kurumsal Yönetim İlkeleri”ne uyum sağlanmasına yönelik bir dizi düzenleme yapılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ��B, OS�B, SPK, Kooperatif �st Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2014
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kooperatif ve üst kuruluşlarında kurumsal yönetim ilkelerine uyumun sağlanmasına yönelik ikincil düzenlemelerin uygulamaya konulması Kooperatif ve üst kuruluşlarının kurumsal yönetim ilkelerine uyumunun sağlanmasına yönelik ikincil düzenlemeler uygulamaya konulacaktır.

B) YAPILAN  ALIşMALAR

Tarım satış kooperatif ve birlikleri ile ilgili 4572 sayılı Kanunda 2013 yılında önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda; Kanunun amacı yeniden düzenlenerek, tarım satış kooperatif ve birliklerinin kooperatifçilik ve ***kurumsal yönetim*** ilkelerine uygun olarak yönetilmelerini öngörülmüştür. (Md.1/1). Ayrıca, kooperatif ve birlik organları ile temsile yetkili personelinin, tüm faaliyet ve kararlarında, iş ve işlemlerinde genel kabul görmüş rasyonel işletmecilik uygulamaları ile ***kurumsal yönetim*** ve kooperatifçilik ilkelerini dikkate alacağı, kuruluş amaçları doğrultusunda hareket edeceği, varlıklarını, mali yapısını ve rekabet gücünü koruyup geliştirme yönünde gerekli titizliği göstereceği ve basiretli bir tacir gibi davranacağı Kanun maddesi haline getirilmiştir(Md.3/4).

Gümrük ve Ticaret Bakanlığına kanunların emredici hükümlerine ve amacına aykırı olmamak şartıyla, Kanunda  rnek anas zleşmeyle düzenleneceği belirtilen hususlar ile kooperatif ve birliklerin çalışmalarına ilişkin gerekli gördüğü konularda düzenleme yapma ve ***kurumsal yönetim*** ilkelerini belirleme yetkisi verilmiştir(Md.3/6).

Bu kapsamda, çalışmalara 2014 yılında başlanacaktır.

Diğer taraftan, genel hükümlere tabi kooperatifler için de kurumsal yönetim ilkelerinin getirilmesi bakımından, benzer bir yaklaşım Kooperatifler Kanunu Tasarı Taslağında da benimsenmiştir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 6	Kurumsal ve Profesyonel Yönetim Kapasitesi Arttırılacaktır
Faaliyet 6.2.	Kooperatif üst kuruluşları tarafından, kurumsal strateji belgeleri hazırlanacaktır.
Sorumlu Kuruluş	TMKB
İlgili Kuruluşlar	Kooperatif Merkez Birlikleri, TSKB, Pankobirlik, GTB, GTHB, ÇŞB, OSİB
Uygulama Dönemi	2013
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kooperatif Merkez Birlikleri tarafından hazırlanacak olan, Kurumsal Strateji Belgelerinin tamamlanması Kooperatif üst kuruluşları tarafından, faaliyet gösterdikleri alana ilişkin bilgileri, mali ve idari durumlarını, vizyon, misyon ve ilkelerini, hedefleri ile faaliyet ve projelerini içeren kurumsal strateji belgeleri hazırlanacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eylemden sorumlu kooperatif üst kuruluşları Kurumsal Strateji Belgelerinin nasıl hazırlanması gerektiğine ilişkin rehber niteliğinde çalışmalar yapılmıştır. Bu kapsamda, Türkiye Milli Kooperatifler Birliği "**Kooperatifler İçin Stratejik Plan Hazırlama Kılavuzu**"nu ve Türkiye Kent Kooperatifleri Merkez Birliği de "**Kooperatifler için Stratejik Planlama Kılavuzu**"nu hazırlayarak hizmete sunmuştur.

Ayrıca, Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü 2013 yılının Kasım ayında Merkez Birliklere yılsonuna kadar Strateji Belgelerini hazırlayıp Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na iletmelerini talep etmiştir. Bu kapsamda Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği, Türkkent, Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Merkez Birliği, Tariş Üzüm Tarım Satış Kooperatifleri Birliği, Türkkonut, Marmarabirlik, Tiftikbirlik ve Çukobirlik strateji belgelerini hazırlamışlardır.

Böylece, cumhuriyet tarihinde ilk kez Birlikler tarafından sektörel strateji belgeleri hazırlanmış olup, dolayısıyla bu Birlikler kendi yol haritalarını da kendileri belirlemişlerdir.

Öte yandan, “Sektörel Strateji Belgesini” eksik hazırlayan Birliklere de Belgelerinin nasıl hazırlanacağı yönünde yol gösterilerek çalışmalara devam edilmiştir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 6	Kurumsal ve Profesyonel Yönetim Kapasitesi Arttırılacaktır.
Faaliyet 6.3.	Büyük ��l��ekli kooperatifler ve üst kuruluşları için internet sitesi oluşturulması zorunluluğu getirilecektir.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ���B, Kooperatif ��st Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2013
Performans Göstergesi ve Açıklama	Kooperatiflerin yüzde 50'sinin internet sitelerini kurması Kooperatif ortaklarının bilgi almalarının kolaylaştırılması amacıyla, ortak sayısı anlamında belli b��y��kl��ge ulaşmış kooperatifler ve üst kuruluşlar için internet sitesi oluşturulması zorunluluğu getirilecektir. Kooperatiflerin internet sitelerinde faaliyetleri ve durumu hakkında bilgilerin belli aralıklarla (aylık) yayınlanmasıyla, kooperatif ortaklarının bilgi alma hakları ve şeffaflık sağlanabilecektir.

B) YAPILAN  ALİşMALAR

Eylem kapsamında yazılım çalışmaları sürdürülen Kooperatif Bilgi ve Denetim Sistemi Projesi ile her bir kooperatif ve üst kuruluşu için web sitesi oluşturulması öngörülmüştür ve bu eylem kapsamındaki faaliyetler "1.3 Kooperatiflere yönelik gözetim, denetim ve uygulama hizmetlerinin etkinleştirilmesi ve sağlıklı istatistik i verilerin üretilmesini sağlamak üzere bir veri tabanı oluşturulacaktır" numaralı faaliyet içinde değerlendirilmektedir.

Kooperatifler Kanunu Tasarısı Taslağında; "Kooperatiflerden Sorumlu Bakanlıkların Görev ve Yetkileri" bölümünün "Elektronik Ortamda Bilgi Aktarımı" başlıklı maddesinde kooperatiflerce web sitesi kurulması yönünde düzenlemeler öngörülmektedir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 6	Kurumsal ve Profesyonel Yönetim Kapasitesi Arttırılacaktır.
Faaliyet 6.4.	Kooperatif yönetim kurullarında profesyonel yönetici bulunmasına imkân sağlanacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, OSİB, TMKB, Kooperatif Üst Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	2013 yılından itibaren profesyonel yönetici çalıştıran kooperatif sayısında yıllık yüzde 10'luk bir artış gerçekleştirilmesi. Mevcut kooperatiflerin yüzde 10'unun yönetim kurullarında profesyonel yönetici bulunmasının sağlanması Yapılacak kanun değişikliği sonrasında isteyen kooperatiflerin anasözleşmelerinde yer verecekleri hükümler ile yönetim kurullarının tamamının veya bir kısmının dışarıdan seçilebilecek profesyonel yöneticilerden oluşmasına imkân sağlanacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

2013 yılında 4572 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle, Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinde profesyonel yönetim anlayışı getirilmiştir. Buna göre, seçimle gelen Birlik yönetim kurulu üyelerinden en az ikisinin dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun ve örnek anasözleşmede belirtilen niteliklere sahip kişiler arasından seçilmesi öngörülmüştür.

Genel Müdür ve müdürlerin en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olması şartı getirilmektedir. Birliklerde Genel Müdür, kooperatiflerde Müdürün yönetim kurulunun doğal üyesi olması sağlanmıştır.

Ayrıca, Kooperatif ve Birliklerde çağdaş işletmecilik ve kurumsal yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesi için düzenlemeler yapılmıştır.

Diğer taraftan, genel hükümlere tabi kooperatifler için de profesyonel yönetim anlayışının getirilmesi bakımından, benzer bir yaklaşım Kooperatifler Kanunu Tasarı Taslağında da benimsenmiştir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 6	Kurumsal ve Profesyonel Yönetim Kapasitesi Arttırılacaktır
Faaliyet 6.5.	Kooperatif ortaklarına kooperatifin faaliyetleri ile ilgili periyodik olarak bilgi verilmesi zorunluluğu getirilecektir.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, TMKB, Kooperatif Üst Kuruluşları
Uygulama Dönemi	2013
Performans Göstergesi ve Açıklama	Ortaklara bilgi verilmesine ilişkin düzenlemelerin tamamlanma tarihi Kooperatif denetim ve yönetim kurulu üyeleri tarafından kooperatif ortaklarına belli aralıklarla (3-6 ay) ve çeşitli yöntemlerle bilgi vermeleri yönünde kanuni zorunluluk getirilecektir.

A) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bu eylem Kooperatifler Kanununu Kanunu Tasarı Taslağında eylemin hedefine uygun olarak ele alınmaktadır.

B) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 7	Mevzuat Altyapısı Uluslararası Esaslara ve İhtiyaçlara Göre Geliştirilecektir.
Faaliyet 7.1.	1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda uluslararası esaslar ve günün ihtiyaçları doğrultusunda değişiklik yapılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, TMKB, Kooperatif Üst Kuruluşları, İlgili Kamu Kurum ve Kuruluşları, İlgili STK'lar, DGRV
Uygulama Dönemi	2013-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	1163 sayılı Kanunda değişiklik çalışmalarının sonuçlandırılma tarihi. İkincil mevzuat düzenlemelerinin tamamlanma tarihi. Uygulamada karşılaşılan sorunların çözümü, yeni TTK'nın getirdiği yenilikler, AB düzenlemeleri, BM ve ILO Kararları ile uluslararası kooperatifçilik ilke ve uygulamalarına uyumun sağlanması gibi amaçlarla, kooperatifçilikten sorumlu bakanlıklar tarafından, kooperatif üst kuruluşları ile birlikte Kooperatifler Kanununda değişiklik çalışmaları sonuçlandırılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun günün değişen koşullarına uygun olarak yeniden düzenlenmesi amacıyla Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü bünyesinde Yeni Kooperatifler Kanunun Tasarısı Taslağı ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere Bakanlık Makamının 03/04/2013 tarihli ve 2013/15 sayılı Onayıyla "Kooperatifler Kanunu Taslağı Hazırlık Komisyonu" kurulmuştur.

11 Nisan 2013 tarihi itibarıyla kanun tasarısının yazım çalışmalarına başlayan Komisyon, öncelikle mevcut Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi'nde belirlenen hedefler ve bu hedeflere ulaşılabilmesi için ortaya konulan eylemleri göz önünde bulundurmaktadır.

Diğer Bakanlıklardan yetkililerin katılımı ile yaklaşık beş ay boyunca yürütülen çalışmalar sonrasında, kooperatifler kanununun yeniden yazılması gerektiği konusunda görüş birliğine varılarak taslak bir metin oluşturulmuştur.

Kanun çalışmaları kapsamında;

- Uluslararası kooperatifçilik uygulamaları incelenmekte, değişik ülke kooperatifçilik kanunlarında yer alan hükümlerin ülkemize uygunluğu değerlendirilmektedir.

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü

- Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından kooperatifçilik mevzuatı hazırlanmasına ışık tutabilecek mahiyette olan mevzuat hazırlama rehberleri temel alınmaktadır.
- Bakanlığımız tarafından 2008 yılında Kooperatifçilik mevzuatını yeniden düzenlenme çalışmaları çerçevesinde hazırlanan “Düzenleyici Etki Analizi” ve buna yönelik gerçekleştirilen anket çalışması ile bu dönemde hazırlanan değişiklik taslakları incelenmektedir.
- Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Sermaye Piyasası Kurulu’nun çok ortaklı şirketlere ilişkin mevzuatı ele alınmaktadır.

20 Mayıs 2013 tarihinde Genel Müdürlüğümüz toplantı salonunda Müsteşar Yardımcısı başkanlığında düzenlenen toplantıda, çalışmalar hakkında Makama bilgi verilmiş ve hazırlanan taslak üzerindeki görüşleri dinlenmiştir.

19 Eylül 2013 tarihinde Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünde Maliye Bakanlığı ile Komisyon üyelerinin katılımıyla düzenlenen toplantıda yeni “Kooperatifler Kanunu Taslağı”nın vergiyle ilgili bölümleri değerlendirilmiştir.

25-29 Ekim 2013 tarihlerinde Antalya’da Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısının katılımlarıyla düzenlenen “Kooperatifler Kanunu Hazırlık Çalıştayı”nda, komisyon üyeleri tarafından kooperatiflerden sorumlu Bakanlıklar ile kooperatif üst kuruluşlarının temsilcilerine taslak metin hakkında bilgi verilerek görüş ve önerileri alınmıştır.

30 Kasım-6 Aralık 2013 tarihlerinde Bursa’da düzenlenen toplantıda diğer kurum ve kuruluşlardan iletilen görüşler doğrultusunda taslak metin üzerinde çalışmalara devam edilmiştir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 7	Mevzuat Altyapısı Uluslararası Esaslara ve İhtiyaçlara Göre Geliştirilecektir.
Faaliyet 7.2.	4572 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununda gerekli değişiklikler yapılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	TSKB, GTHB, Kalkınma Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı
Uygulama Dönemi	2012
Performans Göstergesi ve Açıklama	Yasal düzenlemenin tamamlanma tarihi Tarım Satış Kooperatif ve Birliklerinin sürdürülebilir mali ve idari yapılaraya sahip olmaları ve rasyonel bir finansman modeli oluşturulması yönünde düzenlemelerin yapılması ve 4572 sayılı kanunda yeniden yapılandırma dönemi ile ilgili olarak yer alan geçici maddelerin kaldırılması amacıyla söz konusu yasada değişiklik yapılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunda değişiklik çalışmaları yürütmek üzere Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü bünyesinde bir Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin faaliyet gösterdikleri sektörlerdeki rolleri ile mali durumlarının analizine ilişkin çalışmalar yapılmış ve bu çalışmalar sonucunda **“Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin Mali Durum Analizi”** hazırlanmıştır. Ayrıca bu çalışmaları güçlendirmek amacıyla, kamu dışından teknik danışmanlık hizmeti alınmıştır. Bu kapsamda, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) tarafından tarım satış kooperatif ve birliklerinin varlık nedenlerini, faaliyetlerini ve bu faaliyetleri gerçekleştirmede ne derece etkin olduklarına ilişkin bir **“Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Projesi Raporu”** hazırlanmıştır.

Bu kapsamda, Tarım Satış Kooperatifleri ve Birliklerinden 4572 sayılı Kanuna ve örnek anasözleşmelere ilişkin değişiklik görüş ve önerileri istenmiş ve yaklaşık 40 Tarım Satış Kooperatifi ile Birliklerin görüş ve önerileri alınmıştır. Gelen görüş ve öneriler değerlendirilerek tasnif edilmiştir. Bu görüş ve öneriler de dikkate alınarak hazırlanan 4572 sayılı kanun değişikliği taslağı tarım satış kooperatifleri birliklerinin genel müdür ve yönetim kurulu başkanlarıyla değerlendirilmiştir.

Bütün bu çalışmalar sonucunda hazırlanan 4572 sayılı Kanun'da değişiklik öneren düzenlemeler 11 madde halinde “Gümrük Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”na konulmuş ve söz konusu kanun tasarısı 28.3.2013 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaşmış ve 11/04/2013 tarihli ve 28615 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI **Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü**

4572 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri hakkında Kanunda Yapılan Değişiklikler kapsamında yapılacak İkincil Mevzuat Çalışmaları kapsamında da bir takım çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Yapılan bu değişikliklere açıklık getirmek amacıyla bir genelge hazırlanarak, uygulanması için Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerine gönderilmiştir.

Bağımsız Denetime Tabi Olacak Tarım Satış Kooperatif Birliklerinin Belirlenmesine Dair Tebliğ 14/06/2013 tarih ve 28677 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerin (TSKB) 1/5/2000 tarihinden sonra Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklarından kullandıkları ve bakiyesi bulunan kredi borçlarının, 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca yeniden yapılandırılarak tahsiline ilişkin usul ve esaslar, 08/11/2013 tarih ve 28814 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tasfiye Kararı Alan Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin Tasfiyelerine İlişkin Usul ve Esasların Belirlenmesi ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Olan Borçlarının Terkin Edilmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı 18/12/2013 tarih ve 28855 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri için hazırlanan örnek anasözleşme taslakları, Birlik temsilcilerinin ile birlikte 25-29 Aralık 2013 tarihleri arasında yapılan toplantılarda görüş ve önerilerine açılmıştır. Yapılan tüm çalışmalar değerlendirilerek, örnek anasözleşmelerin taslak metinleri oluşturulmuş ve 4572 sayılı Kanunun 7 nci maddesi uyarınca, Birliklerin görüşlerine yeniden sunulmuştur. Birliklerden gelen görüşler değerlendirilerek uygun olanlar taslak metinlere eklenmiş ve değerlendirmesini yapmak üzere örnek anasözleşme taslakları Hukuk Müşavirliğine gönderilmiştir. Hukuk Müşavirliği görüşleri çerçevesinde taslak metinde düzenlemeler yapılmış ve müsteşarlık makamına metnin son hali bir sunum ile arz edilmiştir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 7	Mevzuat Altyapısı Uluslararası Esaslara ve İhtiyaçlara Göre Geliştirilecektir.
Faaliyet 7.3.	Gayri faal kooperatiflerin kısa sürede tasfiyesinin sağlanmasına yönelik yasal düzenleme yapılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, TMKB
Uygulama Dönemi	2013-2016
Performans Göstergesi ve Açıklama	İlgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşan bir komisyon kurulması, komisyonunun gözden geçirme çalışmaları sonucunda rapor hazırlanması ve gerekli tedbirlerin alınması Kooperatiflere yönelik vergi ve rekabet hukuku uygulamaları ile muhasebe standartları konusunda, kooperatiflerin kendine özgü yapılarının dikkate alınması ve kooperatifçiliğin özendirilmesi amacıyla, gözden geçirme ve iyileştirme çalışmaları yapılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Eylemle ilgili olarak, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun Geçici 7 nci maddesine; tasfiye süreci düzenleme kapsamına dahil olan kooperatiflerin kolaylaştırılmış usulle tasfiyelerine ve ticaret sicili kayıtlarının silinmelerine ilişkin hüküm konulmuştur.

Ayrıca, bu konuda izlenecek usul ve esasları belirleyerek uygulamayı kolaylaştırmak amacıyla Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından “Münfesi Olmasına veya Sayılmasına Rağmen Tasfiye Edilmemiş Anonim ve Limited Şirketler ile Kooperatiflerin Tasfiyelerine ve Ticaret Sicili Kayıtlarının Silinmesine İlişkin Tebliğ” hazırlanmış, 30/12/2012 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Bu kapsamda, 31/12/2013 tarihi itibarıyla 18.735 kooperatifin tasfiye süreci tamamlanmış ve ticaret sicili kayıtları silinmiştir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.

A) STRATEJİK HEDEF/FAALİYET İLE İLGİLİ BİLGİLER

Stratejik Hedef 7	Mevzuat Altyapısı Uluslararası Esaslara ve İhtiyaçlara Göre Geliştirilecektir.
Faaliyet 7.4	Kooperatiflere yönelik vergi ve rekabet hukuku uygulamaları ile muhasebe standartları konusunda gözden geçirme ve iyileştirme çalışmaları yapılacaktır.
Sorumlu Kuruluş	GTB
İlgili Kuruluşlar	GTHB, ÇŞB, OSİB, TMKB, Maliye Bakanlığı, Rekabet Kurumu, KGMDSK, Kooperatif Üst Kuruluşları, TÜRMOB
Uygulama Dönemi	2012-2014
Performans Göstergesi ve Açıklama	İlgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşan bir komisyon kurulması, komisyonunun gözden geçirme çalışmaları sonucunda rapor hazırlanması ve gerekli tedbirlerin alınması Kooperatiflere yönelik vergi ve rekabet hukuku uygulamaları ile muhasebe standartları konusunda, kooperatiflerin kendine özgü yapılarının dikkate alınması ve kooperatifçiliğin özendirilmesi amacıyla, gözden geçirme ve iyileştirme çalışmaları yapılacaktır.

B) YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bu faaliyetle ilgili olarak 21/03/2013 tarihinde Genel Müdürlüğümüzde bir toplantı gerçekleştirilmiş olup, bu toplantıda, kooperatiflerin bahse konu alanlardaki yasal düzenlemeler nedeniyle karşılaştıkları sorunların tespit edilerek çözüm önerilerinin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan “Değerlendirme Formu” gönderilmiştir. Gönderilen formlar ilgili kuruluşlarca doldurulmuş olup, çalışma birimi tarafından değerlendirilmektedir.

Değerlendirme formuna yapılan geri dönüşlerin;

- Kooperatiflerin kurumlar, katma değer ve gelir vergisi kanunundan kaynaklanan sorunları,
- Diğer kanunların uygulamalarından (Harç, Damga vb.) kaynaklanan sorunları,
- 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında karşılaşılan sorunlar,
- Tek düzen hesap planında kooperatiflerin karşılaştığı sorunlar,
- Muhasebe uygulamalarında karşılaşılan sorunlar,
- Kooperatif muhasebecilerin karşılaştığı sorunlar

şeklinde tasnifleme çalışmaları sürdürülmektedir.

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI **Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü**

Kooperatiflerin bu kapsamda karşılaştıkları sorunların tasniflenmesi neticesinde ilgili kurum ve kuruluşlarla iletişime geçilerek uygulamadan ya da mevzuattan kaynaklanan sorunların giderilmesi kapsamında çeşitli çalışmalar yapılacaktır.

Kooperatiflerin belediyelerce alınan emlak vergisi (hizmet binası muafiyetinden yararlandırılmama gibi) uygulamalarından kaynaklanan sorunların giderilmesi amacıyla İçişleri Bakanlığı (Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne) yazı yazılmıştır. İçişleri Bakanlığı tarafından bu kapsamda 81 İl Valiliğine kooperatiflerin taşınmazlarından alınacak emlak vergisi uygulamalarında iller dahilindeki belediyelerin ilgili mevzuat doğrultusunda uygulamalarını sağlaması hususunda yazı gönderilmiştir.

Öte yandan, kooperatiflerin vergisel yükümlülüklerine ilişkin olarak yapılan çalışmalar sonucunda Gelir Vergisi Kanunu Tasarısının 9, 22 ve 53 üncü maddelerinin ilgili fıkraları hakkında oluşturulan görüş ve öneriler bir rapor haline getirilerek Maliye Bakanlığına gönderilmiştir.

C) ÖNERİLER

Eylemle ilgili olarak hâlihazırda bir öneri bulunmamaktadır.